HE 96/2016 hylkyjen poistamista koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä

Liikenne- ja viestintävaliokunta 15.6.2016

Hallitusneuvos
Tiina Ranne

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Nairobin yleissopimus

- Hylkyjen poistamista koskeva Nairobin kansainvälinen yleissopimus tuli voimaan 14.4.2015.
- Yleissopimuksella luodaan *yhtenäiset* kansainväliset säännöt, joilla varmistetaan ***vaarallisen*** hylyn nopea ja tehokas *poistaminen* sekä siitä aiheutuneiden *kustannusten korvaaminen*.
- Yleissopimuksella vahvistetaan aluksen omistajaa koskevaa vastuujärjestelmää.
- Yleissopimuksen on tähän mennessä ratifioinut 29 valtiota (mm. Tanska, Saksa, UK ja Hollanti).

Nairobin yleissopimuksen soveltamisala

- Sovelletaan sopimusvaltioiden *talousvyöhykkeellä*.
  - Epäselvin tilanne hylyn poistoon liittyvien velvollisuuksien ja oikeuksien suhteen koskenut talousvyöhykettä.
    - -> Nairobin yleissopimuksen myötä yhtenäiset kansainväliset säännöt.
- Yleissopimus mahdollistaa kuitenkin soveltamisalan laajentamisen sopimusvaltion alueelle.
  - Koska suurin osa vaarallisista hylyistä sijaitsee valtioiden aluevesillä

    -> esitetään, että Suomi soveltaisi yleissopimusta myös alueellaan.
  - Hyvin monet valtiot tehneet vastaavan ilmoituksen ratifioidessaan yleissopimuksen.
- Yleissopimusta sovelletaan ainoastaan *merenkulkuonnettomuuden* seurauksena syntyviin hylkyihin sen jälkeen kun yleissopimus on tullut voimaan ko. valtion osalta.
- Ts. ei sovelleta vanhoihin jo olemassa oleviin hylkyihin.

Nairobin yleissopimuksen pääasiallinen sisältö

- Yleissopimuksessa asetetaan toimintavelvoitteita sekä aluksen päällikölle/laivanisännälle että viranomaisille hylkytapauksissa.
- Aluksen päälliköllä tai laivanisännän velvollisuus ilmoittaa hylystä toimivaltaiselle viranomaiselle (Suomessa Liikennevirasto).
- Liikennevirastolla velvollisuus ilmoituksen saatuaan varoittaa merenkulkijoita hylystä.
- Liikennevirasto määrittää hylyn vaarallisuuden:
  - Vaara arvioidaan merenkulun, meriympäristön suojelun ja rannikkovaltion etujen kannalta.
  - Konsultoi määrittäessään vaarallisuutta Trafia, SYKEttä ja Puolustusvoimia.

Nairobin yleissopimuksen pääasiallinen sisältö

- **Vain jos Liikennevirasto katsoo hylyn vaaralliseksi**:

  -> Liikennevirastolla velvollisuus merkitä hylky

  -> aluksen omistajan velvollisuus poistaa hylky

  - Jos aluksen omistaja ei poista hylkyä määräajassa tai kyse kiireellisestä tilanteesta, Liikennevirasto voi poistaa hylyn aluksen omistajan kustannuksella.

Aluksen omistajan ankara vastuu

- Aluksen omistajalla ankara vastuu hylyn paikantamisesta, merkitsemisestä ja poistamisesta aiheutuvista kustannuksista
- Pääosin vastaavat vastuuvapausperusteet kuin muissa merenkulun vastuuyleissopimuksissa (esim. sota)
- Vastuu katettava vakuutuksella, jos aluksen bruttovetoisuus vähintään 300
  - Koskee myös ulkomaista alusta, joka käy suomalaisessa satamassa
- Suora kanneoikeus vakuutuksenantajaa kohtaan
- Aluksen omistajan vastuu rajoitettu yleisen vastuunrajoitusyleissopimuksen mukaisiin vastuun enimmäismääriin

Nairobin yleissopimuksen vaikutukset Suomessa

- Turvataan vaarallisten hylkyjen nopea ja tehokas poistaminen.
- Parannetaan viranomaisten mahdollisuuksia saada korvaus hylyn merkitsemisestä, paikantamisesta ja poistamisesta aiheutuvista kustannuksista (erityisesti ulkomaisten alusten kyseessä ollessa)
- Liikenteen turvallisuusvirastolle valtuudet myöntää yleissopimuksen mukaiset vakuutustodistukset -> sopimusvaltioihin liikennöivien suomalaisten alusten ei tarvitsisi enää hakea todistusta jonkin muun sopimusvaltion viranomaiselta.
- Ei merkittäviä taloudellisia vaikutuksia suomalaisille varustamoille.
  - Koska suurimmalla osalla aluksista on jo vastuuvakuutus.
  - Sopimusvaltioihin liikennöivillä aluksilla oltava jo tällä hetkellä yleissopimuksen mukainen vakuutus ja vakuutustodistus.
  - Kuitenkin hallinnolliset kustannukset vakuutustodistuksen hankkimisesta.

Aluksen kansallisuutta koskevat lupapäätökset LVM:stä Trafille

- Lisäksi ehdotetaan, että aluksen hyväksymisestä suomalaiseksi ja suomalaisessa olevan aluksen merkitsemisestä muun valtion alusrekisteriin päättäisi LVM:n sijaan Trafi
  - Muutoksella vähennettäisiin hallinnollista taakkaa ja toteutettaisiin ns. yhden luukun periaatetta,
  - koska

    1) LVM pyytää jo nykyisin hakemuksista lausunnon Trafilta ja

    2) Trafissa usein samaan aikaan käsittelyssä aluksen rekisteröintiä koskeva hakemus.

  - Ei sisällöllisiä muutoksia sääntelyyn.

Kiitos.